EDUARDI SANDIFORT
O R A T I O
D E
CIRCUMSPECTO CADAVERUM EXAMINE OPTIMO PRACTICÆ MEDICINÆ ADMINICULO,

HABITA PUBLICE,

CUM

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA ORDINARIAM ANATOMES ET CHIRURGIÆ PROFESSIONEM AUSPICARETUR,

A. D. XXV. MAJI CIƆIƆCCLXXII.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAM. ET JOH. LUCHTMANS, 1772.
Academiæ Typographos.

VIRIS

PERILLUSTRIBUS ET *GENEROSIS*,

ACADEMIÆ BATAVÆ

CURATORIBUS,

GULIELMO,

COMITI DE BENTINK,

RHOONÆ ET PENDRECHTÆ DOMINO, EQUESTRI HOLLANDIÆ ORDINI ADSCRIPTO, DELEGATORUM HOLLANDIÆ ORDINUM PRÆSIDI, AGGERIBUS ET VIIS RHENOLANDIÆ CURANDIS SEPTEMVIRO, ETC. ETC.

PETRO STEYN, J. C.

ILLUSTRISSIMORUM ET PRÆPOTENTIUM HOLLANDIÆ ET WESTFRISIÆ ORDINUM CONSILIARIO ET SYNDICO SUPREMO, MAGNI SIGILLI CUSTODI, SUPREMÆ CURIÆ FEUDALIS PRÆSIDI, EJUSQUE TABULARII PRÆFECTO, AGGERIBUS ET VIIS RHENOLANDIÆ CURANDIS SEPTEMVIRO, ETC. ETC.

PETRO VAN BLEISWYK, J. C.

A. L. M. PHILOS. D. CIVITATIS DELFENSIS CONSILIARIO ET SYNDICO, ETC. ETC.

EORUMQUE COLLEGIS;

V I R I S

NOBILISSIMIS ATQUE *AMPLISSIMIS*,

CIVITATIS LEIDENSIS CONSULIBUS,

CORNELIO SPEELMAN, J. C.
EQUITI BARONETTO, LIBERO TOPARCHÆ AB
HEESWYK ET DINTER, ETC.

CORNELIO CHASTELEIN, J. C.

ADRIANO CRUCIO, J. C.

NICOLAO VAN ALPHEN, J. C.
SOCIETATIS INDIÆ OCCIDENTALIS
MODERATORI, ETC.

NEC NON

V I R O

GRAVISSIMO, SPECTATISSIMO,

JANO VAN ROYEN, DAV. FIL. J. C.
CIVITATIS LEIDENSIS CONSILIARIO ET SYNDICO, IL-
LUSTRI ACADEMIÆ CURATORUM COL-
LEGIO AB ACTIS,

Orationem hanc ea, qua par est,
animi veneratione,
D. D. D.
AUCTOR.

EDUARDI SANDIFORT

ORATIO

MAGNIFICE RECTOR.

PERILLUSTRES ET GENEROSISSIMI ACADEMIÆ BATAVÆ CURATORES.

AMPLISSIMI ET NOBILISSIMI CIVITATIS LEIDENSIS PRÆTOR, CONSULES, JUDICES, QUIQUE IIS A CONSILIIS VEL AB ACTIS ESTIS, VIRI GRAVISSIMI.

DIVINARUM, HUMANARUMQUE DISCIPLINARUM PROFESSORES CLARISSIMI.

QUI TRIBUNALI ACADEMICO AB ACTIS ES, VIR SPECTATISSIME.

ORACULORUM DIVINORUM INTERPRETES FACUNDISSIMI.

MATHESEOS LECTOR PERITISSIME.

OMNIUM ARTIUM ET SCIENTIARUM DOCTORES ERUDITISSIMI.

CIVES, HOSPITES, AUDITORES, CUJUSCUMQUE ORDINIS AC DIGNITATIS, *SPECTATISSIMI.*

TU, DENIQUE, LECTISSIMA ACADEMICÆ JUVENTUTIS CORONA, PATRIÆ SPES, PARENTUM VOLUPTAS, ACADEMIÆ DECUS, DELICIÆ NOSTRÆ.

EDUAR-

EDUARDI SANDIFORT

ORATIO

DE

CIRCUMSPECTO CADAVERUM EXAMINE OPTIMO PRACTICÆ MEDICINÆ ADMINICULO.

Justa SENECÆ querela est; multas rerum naturam mortis aperuisse vias, multis itineribus fata decurrere, & hanc miserrimam esse humani generis conditionem, quod uno nascimur modo, multis morimur. (*a*). Tot enim

A ac

(*a*) Lib. 3. contr. 16.

ac tantis viciſſitudinibus perpetuo patet, ut ſemper quaſi ſub ferali ictu trepidet, diſtrictumque enſem, ſuper fragili cervice pendentem, ſingulis ferme momentis extimeſcat; Tot diris in dies exponitur morbis, ut, ratis inſtar, procelloſa tempeſtate quaſſæ fractæque, fatiſcat, ac ſubſidat, ni continuo occurratur.

Mille itaque moriendi neceſſitates ſi hominibus impoſitæ ſunt, & tot tantisque copiis miſeros quotidie adoriuntur morbi, ut numerus eorum vix ac ne vix quidem iniri poſſit, nil eſt, quod miremur, omni ætate, omnium gentium, antiquiſſimam fuiſſe curam, ut infeſtisſimos illos humani generis hoſtes propulſarent, vitamque incolumem, ab omni ærumna & languore liberam, quam diutiſſime tuerentur.

Hanc ob cauſam inventa, experimentis

mentis postea ulterius perfecta, Medicina, prima ætate rudis fuit, atque stupida; &, licet Ægyptii, institutis per non exiguum temporis spatium morborum observationibus, nonnullos fecerint progressus, non tamen in Artis formam redacta fuit, antequam felicia Græcorum advenere tempora, in quibus floruit, ac pene stetit medicinæ Praxis, adeo ut hæc unica in terris gens, solidioris Medicinæ gloriam, patrio quodam veluti jure, sibi adsciverit.

Quæ vero artibus atque scientiis omnibus obtigit fors, ut, minimis exortæ initiis, suas periodos, ac fatalia habuerint tempora, antequam ad illud, quod hodie attingunt, perfectionis devenere culmen, illam etiam experta, vitæ sanitatisque custos, strenua morborum expultrix, Medicina: a Græcis enim summo studio excul-

ta, subsequenti tempore concidit, ac tamdiu sine duce erravit, donec Arabes, Græcis sapientiæ thesauris in potestatem redactis, magnam, in docenda explicandaque Apollinea arte, operam, magnamque curam consumserunt, & publicas etiam per universam ditionem ædificaverunt Scholas.

Ab his ad Hispanos, Italos, omnesque Europæ Gentes pervenit utilissima humano generi Disciplina, atque plurimarum industria, Anatomicis, Botanicis, Chemicis, aliisque inventis, tanta cepit incrementa, ultimis præsertim seculis, & hoc, quo vivimus, ævo, ut hodierna medicina, solidioribus superstructa fundamentis, veteri longe præstantior sit prædicanda.

Quamvis autem Græci præstiterint multa, Arabes addiderint nonnulla, Recentio-

rum

rum merita summa fuerint, nullam tamen scientiam majoribus implicitam & hodie esse difficultatibus, nullam erroribus magis obnoxiam, quam quæ Praxeos Medicæ nomine venit, concedent omnes, qui veram illius basin corporis humani structuram, non nisi pro parte cognitam esse, animadvertunt, qui ad morborum differentias tantas, ut vel solos oculos ducenti & ultra turbare atque vexare observentur, qui ad signorum confusionem, novorum & singularium affectuum exortum, illorum denique transmutationes, rite attendunt.

Non itaque in Græcorum, non in Arabum, non etiam in Recentiorum inventis acquiescendum medico, qui suo firmoque stare talo, cum hostili morborum agmine de victoria contendere velit, nec Gubernatoris adinstar agere, qui scopulos,

ſyrtes, vortices, vada neſciens, quo ipſum fata trahunt, retrahuntque, ſequitur improvidus, ſed natura tum corporis tum morborum perſcrutanda, cujusvis affectus origo ſerio inveſtiganda, omnium technæ, fraudes, indoles univerſa perquirenda.

Hanc ad indaginem variæ patent viæ. Nulla autem aptior, nulla accommodatior, certior nulla exiſtit, quam *morboſorum* cadaverum inſpectio. Hæc practicæ medicinæ Gubernatrix. Hac ad intimos abditosque organorum receſſus paratur via, funeſtæ morborum exponuntur clades, tutior patet curandi methodus, & accuratior inſtituitur prognoſis, ubi fatorum mandata reſcindere non licet.

Tot, ſaltem mihi, hæc amæniſſimæ artis pars Humano generi adferre commoda, tantopere praxin medicam illuſtrare videtur,

tur, ut, iterum ex hac cathedra verba facturus, & nullum argumentum vestra attentione dignius, nullum a muneris mei ratione minus alienum, censens, agere decreverim, *de circumspecto cadaverum examine, optimo practicæ medicinæ adminiculo.*

Vos, Auditores Honoratissimi, linguis animisque favete.

Recte morbos curaturum, quem prima causæ origo non fefellerit, aurea Latini Hippocratis, Medicorum Tullii, verba sunt (*b*), omni attentione digna; namque, ut causas rerum scire, maxima sapientiæ humanæ pars est, & qui novit effectuum proximas ac veras origines, incognita multa detegere, nova invenire, de eventibus rationes reddere valet, sic Medico præprimis causarum scientia maxime necessaria.

Hic,

(*b*) De Medicina Præf. ad lib. 1.

Hic, ni cæco impetu agere, & in vitæ ac ſanitatis negotio temere omnia moliri velit, in rationibus inveſtigandis omnium mutationum, quæ in corpore fiunt, ſedulo occupatus ſit, oportet. Habent quippe omnes, ſuas, alias atque alias ſæpe in iisdem hominibus, proprietates, cau*ſas* ſibi proprias; unicuique non fictitia, ſed certa natura, certa ac propria principia, ſtatus, decrementa.

Eviluit dudum Methodicorum, ſtrictum & laxum, vel ex utroque mixtum in unoquoque morbo incuſantium opinio; rejecta Sylvii, ex acido, bile, & pituita omnium morborum origines deducentis, ſententia; repudiata pariter potuum calidorum præconis, aliorumque, acidum & viſcidum, indeque natas obſtructiones increpantium hypotheſis, ac, detecto ſanguinis circulo, Divino

Divino illo ad veritates medicas enucleandas invento, reſeratis chyli ac lymphæ viis, viſcerum ſtructura penitius perſpecta, nervorum diviſionibus inveſtigatis, tantam etiam eſſe cauſarum differentiam, conſtitit, tantum numerum, ut, quot cælo ſidera fulgent, quot profundo æquori innatant piſces, tot etiam dentur fontes, qui morbos adducere, mortem accelerare valent.

Summa itaque cauſarum ſi differentia, ingens illarum ſi copia ſit, & tota cujuscunque morbi ſanatio earum in ſublatione conſiſtat, quis, medicinæ ſacris vel leviter initiatus, ſponte ſua non intelligit, illos demum, quibus hæ antea ſunt perſpectæ, remedia, iisdem tollendis apta invenire, methodum curandi optimam detegere, eventus præſagire valere.

Recte hinc Dogmatici, fictis animi ſen-

tentiis nihil tribuentes, effrenam ſpeculandi diſputandique licentiam, ardens etiam & flagrans in novas hypotheſes ſtudium, abhorrentes, medicinam non ad mentis anguſtias arctant, non humani ingenii, ſed temporis filiam eſſe, ſtatuunt. Hi, medicum, naturæ miniſtrum & interpretem, naturæ non imperare poſſe, niſi hanc cognoſcat, niſi naturæ obtemperet, optime gnari, ipſius leges obſervare, notare, illis obſequi ſtudent, ætatem inter experimenta conſumunt, & ad intimam morboſæ naturæ cognitionem pervenire, omni nituntur ope.

Vident vero, non ſufficere ad hanc cognitionem generalem ſtructuræ corporis notitiam, non exactum retentorum & excretorum examen, non juvantium & nocentium ſcrutinium, non beſtiarum etiam extiſpi-

tiſpicia (in quibus HIPPOCRATEM, aliosque morborum ſedes quæſiviſſe, conſtat), ſed humana cadavera eſſe ſecanda, omni ægritudinum genere defunctorum corpora eſſe inſpicienda.

Hæc unica ad ſolidam morborum notitiam perveniendi ratio; hæc, clavis adinſtar, abditiora naturæ morboſæ penetralia reſerat, & in tanta æſtimatione, ea propter, veteribus etiam fuit, ut Ægyptiorum Reges ſibi dedecori non habuerint, in apertis cadaverum viſceribus mortis inquirere cauſas (c), & vel illi, qui empiricam præ rationali medicina extollere anniſi ſunt, practicam tamen non improbaverint anatomen: ac profecto, ex unica per illam circa morbi cauſam facta obſervatione plus utilitatis in praxin redundat, quam ex mille, ſubtiliſſimis licet, theoreticorum ratiunculis.

(c) PLINII Hiſt. Nat. lib. 19. cap. 5.

Fateor, non omnia, quæ, extis a morte inſpectis, obſervantur, primas ac proximas morborum cauſas eſſe dicenda, multa potius cauſarum atque mortis effectus ſiſtere, alia non tam a morbo quam a mala curatione derivari debere, verum obſcura caligine circumfuſus ſit, oportet, qui inde concludere vellet, veros morborum fontes medicâ anatome detegi nunquam. *Illa enim* facillime diſtinguuntur, ſi naturalis corporis humani fabrica cognita atque perſpecta, ſi prægreſſarum in ægro rerum ſeries rite animadverſa eſt, & docuere plurima, eaque luculentiſſima, exempla, morborum origines, quas ne vel primi in arte magiſtri comprehendere potuerant, facillime in denatis fuiſſe detectas.

Nonne in MAUROCENO, Epiſcopo Brixiano, cujus, variis afflicti malis, ventrem, tu-

tumor dubiæ adeo naturæ atque ſedis occupavit, ut medicos, quotquot etiam fuerant advocati, in diverſas deduxerit opiniones, curationem non ſaltem difficilem, ſed & plane impoſſibilem reddiderit, cadaveris inſpectio, omnes in conjicienda mali natura fuiſſe deceptos, oſtendit, dum ileum totum & jejuni proxima pars, ſuis, quæ infra umbilicum ſunt, ſedibus relictis, ſurſum retracta, coacervata, & arctiſſime inter ſe conjuncta eſſent? (*d*)

Nonne in Illuſtriſſimo Nobiliſſimoque Barone DE WASSENAAR, cujus doloris, horrenda mala, imo denique mortem, adferentis ſedem, vel ipſe Belgarum Æſculapius, BOERHAVIUS, divinare non potuit, veram mali cauſam in ruptura œſophagi fuiſſe quæren-

(*d*) MORGAGNI de ſedibus & cauſis morborum per Anatomen indagatis Epiſt. 39. pag. 127.

rendam, extorum docuit examen. (*e*)

Cranii exoſtoſes internas; duræ matris oſſificationes, piæ meningis craſſitiem tantam, ut facillime ex cerebri circumvolutionibus extrahi potuerit; cerebri ac cerebelli eroſiones, ſcirrhos, lithiaſes; glandulæ pinealis, anguſtæ illius, auguſtæ animæ, ut voluit CARTESIUS, ſedis indurationes; retinam oſſeam; lapillos in *lente crystallina* viſos, enarrarem: Pulmones, vario modo vitiatos; cordis rupturas, concretiones oſſeas, ulcera; hujus & majorum vaſorum aneurysmaticas dilatationes, calculos adducerem: Abdominalium viſcerum miras degenerationes, anguſtias, coalitus, hernias internas, intusſuſceptiones, ſcirrhos; vermes atque lapides in pancreatico ductu reper-

(*e*) Vid. Cl. BOERHAAVE Atrocis nec deſcripti prius Morbi Hiſtoria, in Opuſculis pag. 98. ſq.

pertos; calculum cysternam lumbarem opplentem; ductum thoracicum laceratum; dissolutas venas lacteas; ruptum uterum; & sexcentas alias a naturali statu deviationes, veras morborum causas, commemorarem, nisi, injuriam Vobis & vestræ in audiendo lenitati facturum me, existimarem.

Unicam tamen corporis humani actionem læsam consideremus, illam, quæ ab ipso partu ad ultimum usque vitæ terminum perdurat, a cujus integritate sanitatis vigor, tota etiam dependet vita.

Respirationis læsæ causas si examinemus, antea latentes, nostra demum arte detectas, admiratione adficimur, atque obstupescimus, tot, tantas, adeoque inter se diversas illas esse, ut existere posse, ne somniassent quidem medici, & jure exclamaverit BAGLIVUS: O quam difficile est, curare morbos

bos pulmonum! O quanto difficilius eosdem cognoscere! fallunt peritissimos, ac ipsos Medicinæ Principes (f)!

Quoties enim constitit, organis, quæ proprie ad hanc actionem concurrunt, sanissimis, vel vix mutatis, ipso in capite vel abdomine sedem latuisse mali? Quoties anxia respiratione suffocatorum corpora docuere, laryngis cartilagines, crassitie adauctas, angustissimum aëris meatum reddidisse; pus, obturamenti in modum, cavum laryngis occlusisse; tumorem putridum, sarcomata, lapides, asperam arteriam compressisse; thymum induratum, thyreoideam glandulam, hydatidibus plenam, lapideam, aëriferum canalem arctasse; polypos, calculos, lumbricos, illum obstruxisse; bronchiorum annulos osseos, lapides, in pulmonibus

(f) Prax. Medic. lib. 1. cap. 9.

bus productos, aquam in pleuris vel pericardio collectam, cordis aörtæque aneurysmata, tumores steatomatosos, diaphragma partim osseum, pulmonum dilatationem impedivisse.

Tot, A. H., imo longe plures causæ hanc actionem lædere, turbare, & plane impedire valent, de quarum præsentia, absque hoc Anatomes adminiculo, cogitasset forte nullus: & quam immensus, in quo exultare Oratio posset, se mihi panderet campus, quam lata dicendorum pateret area, si omnes morbos percurrere, & quot horum origines dicto modo fuerint detectæ, examinare vellem. Deglutitionis impeditæ, vomitus, hydropis, aliorum malorum sedes, veteribus ignotas, ex Anatomico hoc fonte derivarem longe plurimas, nisi audire mihi viderer reponentium murmura, causa

mali detecta, sanationem tamen non meliorem reddi, minimeque verum esse HIPPOCRATIS (*g*) effatum, medicum, siquidem sufficiat ad cognoscendum, sufficere etiam ad sanandum.

Cedo, accuratiorem causæ morbificæ cognitionem non semper satis esse ad morbum tollendum, illum sæpe vel optimorum remediorum efficaciam vincere, variorum affectuum curam difficilem, imo plane impossibilem, hactenus mansisse. Cedo, nec viscerum miram degenerationem, in Venerando MAUROCENO observatam, nec œsophagi rupturam, vividissime a BOERHAVIO depictam, nec multas etiam ex enarratis læsæ respirationis caussis, tolli potuisse, etiamsi certa nec fallentia signa, vivente ægro, illarum præsentiam declarassent; verum

(*g*) Lib. de arte n°. 20. Vol. 1. pag. 11. Edit. Lind.

rum quoties doluere cordati medici, qui, errores ſuos utilitate non carere, ſummo jure ſtatuunt, ubi morborum cauſas in cadaveribus rimati ſunt; longe aliam in ſanando eligendam fuiſſe viam, ſi ex certis ſignis cognoſcere potuiſſent, talem ſub herba latuiſſe anguem.

Non BALLONIUS (*b*) ſe decipi paſſus eſſet in ægro, cui admodum alte palpitans pulſansque hypochondrium, ſi aörtæ aneuryſmatum indicia, ex ſufficienti obſervationum, tunc temporis rariorum, numero colligere valuiſſet.

Non tumores quoscumque in pectore, cervice, dorſo, lumbis ſubortos, aperuiſſent incauti, ſi omnium capaciſſimam arteriam tantopere ſe extendere poſſe, per practicam didiciſſent anatomen, ut, deſtructis coſta-

(*b*) Lib. 1. Conſil. 107.

rum cartilaginibus, consumto pariter sterno, ad capitis magnitudinem se extrorsum manifestare posset (*i*): Si ejusdem adminiculi ope cognovissent, aquam, in specu vertebrarum collectam, nunc in cervice, nunc in dorso, nunc in lumbis, posteriorem, eamque cartilagineam, vertebrarum dissolvere partem, tumorem, solis integumentis tectum, formare, quo *aperto*, nuda medulla, citissime corrupta, miseros infantes letho tradit.

Nec tot puerorum millia sustulisset illa, quæ totam ferme Europam aliquoties invasit, angina, ni medici statuissent, cadaverum sectionem ad dignoscendum hunc morbum prorsus esse inutilem; vidissent enim, non constitisse in partium, quæ ad-

aperto

(*i*) Videatur Observatio nostra *de ingenti Aneurysmate aortæ*, Belgice anno 1765. edita, atque inserta Tom. IV. Nov. Act. Acad. Nat. Cur. pag. 20.

aperto ore cerni possunt, tonsillarum præsertim, inflammatione & gangræna, sed maximam etiam labem in aspera arteria latuisse, ut diligentiores postea notarunt alii.

Et quis, denique, vel ipsius HIPPOCRATIS aurea scripta attento volvens animo, non animadvertit sæpius, summum hunc naturæ observatorem longe plures sanaturum fuisse morbos, si cultri ope illorum inquirere causas, ipsi fuisset concessum. Revera enim, in permultis casibus, caussa morbi inventa, inventam etiam esse sanationem, & plurimos ab hostili morborum insultu esse liberatos, quando latens malum ab artis nostræ perito detectum fuerat medico, ostendit melius determinata, incisis post mortem oculis, suffusionis sedes, certior proposita cura; docuit VALSALVÆ felicissima, aliorum respondentibus experi-

mentis sæpius comprobata, aneurysmatis interni curatio (*k*); probavit PETITI infantes, retracta lingua in suffocationis periculum deductos, servandi consilium (*l*); evicit optima hernias vesicæ, ventriculi, aliarum partium restituendi methodus; confirmavit denique catheterismi instituendi laudata, & propria experientia confirmata, necessitas, tali etiam in casu, ubi *urinæ involuntarium* adest stillicidium.

Quæ cum ita sint, A. H., vosmet ipsos judices compello, bene an male practicam anatomen clinico magnæ utilitatis esse censeam, & vel maximis laudum encomiis dignissimam eam esse, vestrum concedent omnes, si Physiologiæ, practicæ medicinæ tuto

(*k*) Conf. Cl. MORGAGNI lib. de sedibus & caussis morborum Epist. 17. artic. 31. Tom. 1. pag. 161. ALBERTINUS Comment. de Bonon. Scien. Acad. Tom. 1. in Opusc.

(*l*) Hist. de l'Acad. Royale des Sciences, année 1742. Mem. pag. 339.

tuto ac ſtabili fundamento, non pauca pariter inde acceſſiſſe incrementa, breviter comprobavero.

Quamvis MALPIGHIO, aſſerenti, ad ſtructuræ inveſtigationem ſanis præferendas eſſe partes morboſas, minime aſſentiendum eſſe, omnes jure ſtatuent, quos glanduloſa natura, ab ipſo hepati, renibus, lieni, aliis etiam partibus, falſo adſcripta (*m*), docuit, ſæpe male in ſubjecto morboſo naturæ voluntatem quæri; quis tamen negaverit unquam, hujus noſtræ artis adminiculo ſæpius partium functiones fuiſſe detectas, ac confirmatas, vel talium, quæ his aliisve partibus fuerint tributæ, oſtenſam eſſe falſitatem? Quis ſponte ſua non concedet, canalis naſalis coalitum, ureteres calculis obſtructos, glandulas ſcirrhoſas, chyliferum vas compri-

(*m*) Videantur Ipſius Exercitationes Anatomicæ de ſtructura Viſcerum, & Epiſtola de glandulis.

primentes, vel tubulorum lacteorum rupturas efficientes, ductum cysticum occlusum, Eustachianæ tubæ obturationem, lacrymarum, urinæ, chyli, bilis vias, aëris ad aurium interiora commeatum, declarasse? Præterea cerebri qualescunque compressiones, cataractæ species multiplices, callosam retinam; auris internæ vitia, polypos narium cava opplentes, cor cum pericardio connatum, valvulas osseas, œsophagi scirrhos, ventriculi callositates, intestinorum volvulos, nervosi systematis, sensuum, cordis, primarum viarum, functiones illustrasse, demonstrarem; Prostatæ duritiem, deferentium vasorum concretionem, lapillos in vesiculis seminalibus inventos, ovariorum in sterilibus absentiam, Falloppianarum tubarum obstructiones, fœtus extra uteri capacitatem inventos, generationis negotio non par-

parvam adfudisse lucem, ostenderem; scirrhosum, vel alia de causa vitiatum, cerebellum, nimium huic visceri antea fuisse tributum, optime monstrasse, probarem, aliaque exempla adducerem bene multa, nisi unica celebris Berolinensis Anatomici, MECKELII, observatio assertum nostrum comprobaret egregie: etenim jam ante centum & quod excurrit annos, inter Societatis Anglicanæ Sodales agitata, & nuperis controversiis celebris etiam reddita quæstio, num aër pleuram inter & pulmonem sit, illa illustratur & explicatur quam optime. Vidit nempe, anxiæ respirationis, quæ demum mortem ægro attulit, nullam aliam extitisse causam, præter aërem, inter pulmonem dextrum atque pleuram collectum, quo detrusum non solum diaphragma, abdominalium viscerum mutatus si-

tus, verum etiam pulmo ad tantam angustiam redactus, ut, vel maxima vi per asperam arteriam inflatus, aër illum explicare non potuerit (*n*).

Nec hic etiam subsistit Artis utilitas, verum illa pariter quandoque constare, male subinde effectus medicamentis fuisse adscriptos, qui longe aliis causis erant attribuendi, docuit calculosorum a morte examen. Horum enim inspectio luce meridiana clarius ostendit, maximum solatium, quod, Anglicano vel aliis remediis usi, perceperant, minime ab his medicamentis fuisse derivandum, minime horum efficaciam lapides, cathetere antea inventos, postea vero illo non detegendos, dissolvisse, sed contractam, variis sæpe in locis, vesicam, liberos an-

(*n*) Hist. de l'Acad. Royale des Sciences & Belles Lettres, année 1759. pag. 42.

antea calculos comprehendisse omnes (*o*).

Tot itaque fructus si ex sedula cadaverum inspectione profluunt, si causæ morborum deteguntur, plurimorum sanationes feliciores redduntur, prognosis certior evadit, functiones partium, remediorum etiam vires, illustrantur, quis Vestrum, A. H., non concedet, illos, qui, huic arti non magnopere fidendum esse, statuunt, qui, medico practico anatomen non apprime necessariam esse, publicis etiam in scholis defendere sustinent, refutatione omnino indignos esse? e contrario, ni turpiter fallar, cuncti Vestrum omni laude dignissimos censebunt illos, qui hoc in campo desudarunt, magnis laudum encomiis celebrabunt CASTELLOS (*p*), VESA-

(*o*) Philosoph. Transact. N°. 462. A Description of the Human urinary bladder by J. PARSONS, pag. 234. J. F. SCHREIBER Epist. ad A. HALLERUM de Medicamento ab JOHANNA STEPHENS contra calculum divulgato.

(*p*) Vid. TH. BONETI Præfatio ad Sepulchreti Tom. 1. pag. 2.

SALIOS (*q*), EUSTACHIOS (*r*), HARVEOS (*s*), BARTHOLINOS (*t*), quamvis opus exequi negaverint Parcæ; WEPFERUM etiam, qui, Poliatri provinciam auſpicaturus, a Magiſtratu Schafhuſano defunctorum corpora in Noſocomiis ſecandi privilegium, tunc temporis inſolitum, quin exitioſum, petiit, obtinuit, & veras morborum inveſtigavit cauſas (*v*): nullos autem uberiore honorum laudumque acceſſione cumulabunt, quam BONETUM, quam MORGAGNUM, qui ſuo de ſedibus & cauſis morborum opere, cedro ſane digno, plus præſtitit,

(*q*) De Corp. Hum. Fabrica lib. 1. cap. 5. Oper. Tom. 1. pag. 17. Conferatur SCHENCKII Præfatio ad Obſerv. Medic. rar. pag. 2.

(*r*) Opuſc. Anat. pag. 119.

(*s*) Conf. TH. BARTHOLINI Epiſt. Medicinal. Cent. 4. pag. 390. & Conſilium de Anatome practica in cadaveribus morboſis adornanda. pag. 6.

(*t*) In conſilio mox citato. pag. 6. 8. aliis.

(*v*) Vid. Memoria WEPFERIANA, præfixa obſervationibus Medico-Practicis de affectibus capitis internis & externis. pag. 2.

tit, quam ante eum omnes, qui medicinæ practicæ facem prætulit ſplendidiſſimam, ſua non ſolum innumera, ſed & præceptoris VALSALVÆ obſervata communicando, illuſtrandoque, ac ſummam labore, induſtria, diligentia partam poſt ſe reliquit famam.

Ne tamen credatis, A. H., rem penitus exhauſtam eſſe; novum incognitorum affectuum agmen ubivis gentium late emergit, & funeſtum ægrotantium catalogum largiter auget, ut ſæpius queri cogamur,

Macies & nova febrium
Terris incubuit cohors,
Semotique prius tarda neceſſitas
Lethi corripuit gradum.

Latent innumerorum malorum cauſæ; latent plurimorum ſedes, quorum ut cognitio incerta, ſic ſanatio plane impoſſibilis, quas

tamen posteri forte detegent, si in eodem tramite strenue pergunt, summorum virorum vestigia legunt, nec ullam, cadavera inspiciendi, prætermittunt occasionem.

Ast, eheu, dolendum ac deplorandum artis nostræ fatum, quod inter hodiernos medicos & chirurgos paucos inveniat patronos, pauciores cultores.

Illi, veterum Empiricorum adinstar, sola nocentium & juvantium experientia contenti, abditas morborum causas perquirere, inutile ac supervacaneum judicant, ad sedes malorum non attenti, omnem potius in fingendis iis impendunt operam, salubriora medicinæ præcepta convellunt, experimenta per mortes agunt, aut saltem omnes, insanabiles etiam, morbos temere aggrediuntur, ut sæpius ægri exclamare debeant

Irrita

Irrita lethiferos auxit medicina dolores,
Crevit & humana morbus ab arte meus.

Hi rei anatomicæ tantopere rudes ſunt, ut naturalem partium ſtructuram ignorent, id, quod maxime ſecundum naturam eſt, pro funeſto referant morbo; cranio arctius adhærentem duram matrem lethalem infantum morbum pronuncient, papillas linguæ pro verrucis habeant, imo ASELLII pancreas in tantam excreviſſe magnitudinem enarrent, ut ad ventris anteriora pervenerit; dum vel illi, qui corpus humanum obiter inſpexerunt, naturaliter duram meningem cranio firmiter, præcipue in infantibus, adhærere, papillas majores in parte poſteriore linguæ ſemper adeſſe, ASELLII autem pancreas, canino generi proprium, in humano a nemine fuiſſe detectum, ſciunt.

Tales

Tales itaque si Medicorum, tales si Chirurgorum multi sunt, mirari quisque desinet, illos fortasse vereri, ne in dignoscendis morbis errores detegantur, hos suam anatomes inscitiam celare velle, *atque tum* ab his, tum ab illis, negligi pessime artem, humano generi adeo salutiferam.

Non tamen ita omnes, sunt & in nostra, sunt & in aliis bene multis regionibus, medici, genuini HIPPOCRATIS filii, qui suas, minus feliciter confectas, curationes aperte describunt, &, SYDENHAMUM (*x*), MEADIUM (*y*), HAENIUM (*z*), aliosque imitati, posteris prudentiæ in exemplum proponunt. Hi etiam morborum, quos viventibus ægris cognoscere non potuere, sedes in extis rimari nunquam intermittunt, multa, pulcherrima,

(*x*) In Operib. univ. pag. m. 487.
(*y*) Vid. Ipsius Monita & Præcepta Medica passim.
(*z*) Rat. Med. Tom. 2. cap. 6. pag. 98. Edit. Vien.

rima, detegunt, detegerentque longe plura, nisi his alia se offerrent impedimenta.

Parentum quippe inepta charitas tanta est, ut integrum corpus, mox vermium escam futurum, terræ visceribus includere malint, quam, sectionis adminiculo, certiorem sanandi viam aliis monstrare; tanta plurimorum in demortuos religio, ut cadavera inde, si non violari, attamen lædi credant, ut defunctorum aut affinitatis existimationi detractum iri, putent, cum supplicio affectorum corpora Anatomicis traduntur theatris.

Ast, licet evelli ex nonnullorum animis fallax illa mortuorum corporum reverentia posset, quamvis imperitissima, & superstitiosa plebs, si non de utilitate artis convinci, saltem auro ad illam concedendam adduci valeret, non tamen tanta, quanta deside-

rantur, hujus ſcrutinii forent commoda, niſi alia bene multa accederent.

Non enim ſufficit, morboſorum cadavera ſecare, non deviantem obſervare naturam, atque præternaturales partium ſitus, formas, aut, quæcunque etiam fuerint, aberrationes ſedulo adnotare, niſi a diſſectore ipſo morbi ab ortu ad finem per omnes mutatas ſcenas fuerint obſervati, aut ab aliis rite recenſiti. Recte hortabatur VESALIUS diſcipulos, notarent ſedulo, quæ de morbis ægrotantium in Noſocomiis Profeſſores diſſerebant, ut, mortuorum dein corpora nacti, rectius inquirerent in morbi mortisque cauſas, grataque hac diſcendi occaſione poſſent frui, lætari (*a*). Et, ſane, (GLISSONII (*b*) conſilium eſt) illi demum per

(*a*) Conf. BOERHAVII & ALBINI Præfatio ad Opera Veſaliana, pag. 10.

(*b*) In tractatu de Rachitide pag. m. 9.

per practicam anatomen medicinam promovebunt, qui sæpius sanorum corpora, & alia alio tempore dissecuerunt, prægressarum in ægro rerum seriem atque ordinem rite attenderunt, ex nimis paucis exemplis nihil concludunt, &, si demum plura cadavera post eundem morbum denatorum examinarunt, illa inter se comparant, quod præter naturam in omnibus similiter fuerit, pro causa morbi, quod in aliis aliter pro morbi effectu habent. Hoc vero non unius aut cujusvis practici opus, sed unita plurium studia, concordes, fidelesque exposcuntur labores. Tum enim ad summum perfectitudinis culmen hæc Anatomes pars deducetur; Tum, si non omnium, saltem plurimorum affectuum naturæ detegentur, si medici unanimi, assiduo, labore & studio id suscipiant, ut in rariori non tantum, ve-

rum in quocunque morborum genere defunctis, quæ mali fuerit ſedes, quæ cauſa, qui exitus antecedentium ſymptomatum, qui demum effectuum omnium, in antecedenti morbo obſervatorum, eventus, cultro, manibus, oculis, inveſtigent, inveſtigata & judicii lance examinata, nullis tamen ſpeculationum adulterata fucis, *candide* communicent.

Tali modo practicam excolendi Anatomen optimam occaſionem præbent Noſocomia. Hæc enim, non longe ante Justinianum inſtituta, & ab Ipſo egregia liberalitate aucta (*c*), tum demum Apollineæ arti ſummos attulere fructus, quando, circa initium ſeculi decimi ſexti, demortuorum corpora ſummo ſtudio in iis examinarunt. Tali

(*c*) Vid. J. H. Schulze in Comment. Acad. Scient. Imp. Petrop. Tom. 13. pag. 453.

Tali itaque instituto si nos pariter gloriari possemus, tandem illucesceret ille dies, quo Medicina ad summam perfectitudinem esset deducta, tum demum satisfactum foret BARTHOLINI voto (*d*), qui plures optabat BALLONIOS, ut debita diligentia per dierum seriem consignarent & raros morborum eventus, & remediorum successus, & observata in cadaverum dissectione; tum omnes strenui artis nostræ cultores, VALSALVÆ ad exemplum (*e*), de præsentibus verissime judicarent, de futuris non minus vere conjicerent, quo in viscere, quave in hujus parte, quæ esset labes, ægro etiam vivente pronunciarent, multos cives patriæ, infantes parentibus redderent, servarentque innu-

(*d*) Conf. G. H. VELSCHII Sylloge Observ. & Curat. medic. pag. 4.

(*e*) Vid. J. B. MORGAGNI Commentariolum de vita & scriptis VALSALVÆ in Operum omnium Tom. 1.

innumeros, nunc ob multorum inſcitiam ad æthereas avolantes ſedes.

Plura ſuperadderem, A. H., niſi, quam effluxiſſe adverto, aqua, vela Orationis contrahenda eſſe, moneret, atque ſatisfaciendum ſcopo, cui feſtus hicce dies maxime dictus.

Vos itaque compello, ILLUSTRISSIMI AMPLISSIMIQUE VIRI, & tantam tam eximiam veſtrorum erga me benefactorum magnitudinem eſſe, gratus agnoſco, ut iis enarrandis non ſufficiam. Tam bene enim de me meisque ſtudiis judicaſtis, adeo benignum de qualicunque meo labore tuliſtis judicium, ut, quem, vix elapſo anno, Profeſſoris extraordinarii munere haud indignum cenſuiſtis, nunc ad ſummum honoris faſtigium evehere placuerit. Gratias itaque Vobis ago, non quantas

tas debeo, ſed quantas poſſum maximas, & immortales, ſanctéque polliceor, nullam mihi priorem, nullam potiorem fore curam, quam ut demandato mihi munere pro virili ſemper defungar, quam ut promovendis Academiæ commodis ſummo cum fervore me devoveam totum, omni virium contentione oſtenſurus, beneficia, quæ adeo cumulate in me collocaſtis, nec in ingratum, nec in indignum a Vobis fuiſſe collata.

Vos autem, Divinarum Humanarumque diſciplinarum PROFESSORES clariſſimi, Vos obſecro atque obteſtor, me, Illuſtriſſimorum Procerum favore, doctiſſimo Veſtro ordini adſcriptum, placido atque benigno animo admittatis, conſilio atque prudentia juvetis. Eruditione, experientia Vobis longe minor, pacis autem ac con-

cor-

cordiæ amantissimus, Vestram amicitiam, Vestrum favorem quocunque modo demereri studebo. Vobiscum Academiæ commodis, studiosorum utilitati, invigilasse, summo mihi honori ducam, &, licet æquis passibus Vos sequi nequeam, Vestra tamen legisse vestigia, laudis mihi satis erit.

Nec Vos insalutatos dimittere *licet*, Præstantissimi, rei medicæ sacrati, JUVENES. Tanta frequentia, tanta assiduitate meis laboribus adstitistis, ut iniquissimus Vobis essem, si ad Anatomen atque Chirurgiam majori fervore excolendam, Vos exhortari vellem. Pergite eodem tramite, meque ducem sequamini; ut enim hactenus mihi nihil gratius nihil jucundius fuit, quam vestris inservire commodis, nullum & in posterum subterfugiam laborem, nulli parcam

camtempori, ut Vos juvare, Veſtra, quocumque etiam modo fuerit, ſtudia promovere valeam; id ſaltem a Vobis petens, ut, qua me hactenus proſequuti eſtis, benevolentia frui contingat ſemper.

DIXI.

F